

اسناد

مقاؤله نامه شماره ۱۷۷

مقاؤله نامه ناظر بر کارشبانه^۱

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار،
که به دعوت هیئت مدیره سازمان بین‌المللی کار، و به مناسبت هفتادو هفتمین نشست خود
در تاریخ ۶ ژوئن ۱۹۹۰ در شهر ژنو گردامده است، و
با توجه به مفاد مقاؤله نامه و توصیه‌نامه بین‌المللی مرتبط با کارشبانه اشخاص جوان (در
فعالیت‌های غیرصنعتی)، ۱۹۴۶، مقاؤله‌نامه کارشبانه اشخاص جوان (در مشاغل صنعتی)
تجدیدنظر شده در ۱۹۴۸، و توصیه‌نامه مربوط به کارشبانه کودکان و جوانان (در کشاورزی)،
۱۹۲۱، و

با توجه به مقاؤله‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌های مرتبط با کارشبانه زنان و به ویژه مفاد مقاؤله نامه
کارشبانه زنان (تجدیدنظر شده)، ۱۹۴۸، و پروتکل ۱۹۹۰، و توصیه‌نامه مربوط به کارشبانه
زنان در کشاورزی، ۱۹۲۱، و بند ۵ توصیه‌نامه حمایت از بارداری، ۱۹۵۲، و با توجه به مفاد
مقاؤله نامه ناظر بر تبعیض (استخدام و اشتغال)، ۱۹۵۸، و با توجه به مقاؤله‌نامه مربوط به
حمایت از بارداری (تجدیدنظر شده)، ۱۹۵۲، و با توجه به پذیرش بعضی پیشنهادهای مربوط به
کارشبانه، که چهارمین موضوع دستور کار این نشست را تشکیل می‌دهد، و

۱. این مقاؤله‌نامه در تاریخ اول سپتامبر ۱۹۹۱ قوت قانونی یافته است.

با توجه به این که تصمیم گرفته شد این پیشنهادها به صورت یک مقاوله‌نامه بین‌المللی درآید، در این بیست و ششمین روز سال یک هزارونهصدونود مقاوله نامه زیر را که می‌توان آن را «در هفده ژوئن ۱۹۶۴ برای چهل و هشتمنی نشست خود با عطف توجه به فیلادلفیا رسماً اعلام می‌دارد که سازمان بین‌المللی کار موظف است برنامه‌های جهانی را برای پیشبرد اشتغال تمام و بالابدن سطح زندگی در تمام کشورهای دنیا به مرحله اجرا درآورد، و همچنین با توجه به اینکه در مقدمه اساسنامه سازمان بین‌المللی کار تدبیری برای پیشگیری از بیکاری و نیز برای تأمین کارمزدهای مناسب به تصویب رسیده است، و

با توجه به اینکه بر اساس مفاد بیانیه فیلادلفیا سازمان بین‌المللی کار مسئولیت دارد تأثیرات اقتصادی و مالی سیاستهای اشتغال را در پرتو این هدف اساسی که تمام موجودات انسانی، صرف نظر از نژاد، معتقدات یا جنسیت، حق دارند از رفاه مادی و توسعه معنوی در عین آزادی و حرمت و همچنین از کارمزد مناسب برخوردار گردند، و

با توجه به اینکه در بیانیه جهانی فیلادلفیا قید شده است که «هرکس حق دارد از کار مناسب، آزادی انتخاب شغل، شرایط کار مساعد و حمایت در برابر بیکاری برخوردار گردد»، و با یاداوری مفاد مقاوله‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌های موجود در زمینه سیاستهای اشتغال، و به ویژه مقاوله‌نامه و توصیه‌نامه ناظر بر ادارات کاریابی، ۱۹۴۸، مقاوله‌نامه راهنمایی شغلی، ۱۹۴۹، توصیه‌نامه راهنمایی تعليمات حرفه‌ای، ۱۹۶۲، مقاوله‌نامه و توصیه‌نامه مربوط به تبعیض (در استخدام و اشتغال)، ۱۹۸۵ و

با توجه به آنکه این اسناد و مدارک را باید در چارچوب نوعی توسعه اقتصادی بین‌المللی بر اساس اشتغال مولد و انتخاب آزادانه مشاغل قرار داد، و

با تصویب بعضی پیشنهادهای مربوط به سیاست اشتغال که در برنامه کار این نشست قرار داشت، و با این تصمیم که پیشنهادهای مذکور باید به صورت یک مقاوله‌نامه بین‌المللی درآید، در این نهمین روز ماه ژوئیه سال یکهزارونهصدوشت و چهار، مقاوله‌نامه زیر را که می‌توان آن را « مقاوله نامه سیاست اشتغال، ۱۹۶۴» نامید به تصویب می‌رساند:

ماده ۱

۱. به منظور تحرك رشد و توسعه اقتصادی، بالابدن سطح زندگی، برآوردن نیازهای نیروی انسانی و فائق آمدن بر بیکاری و کمکاری، هر کشور عضو باید هدف عمده و سیاست فعالی را

برای اشتغال تام و مولد و نیز آزادی انتخاب شغل طراحی کند و به مرحله اجرا بگذارد.

۲. سیاست مورد بحث باید معطوف به موارد زیر باشد:

(الف) برای تمام کسانی که جویای شغلی هستند کار وجود داشته باشد؛

(ب) این کار باید حتی المقدور مولد باشد؛

(پ) آزادی انتخاب شغل و حداکثر فرصت‌های کار برای جویندگان شغل وجود داشته باشد،

به نحوی که بتوانند مهارت‌ها و استعدادهای خود را صرف نظر از نژاد، رنگ، جنسیت،

مذهب، عقاید سیاسی، ریشه‌های ملی یا منشأ اجتماعی به منصه ظهور برسانند.

۳. این سیاست اشتغال باید مرحله و سطح توسعه اقتصادی و روابط متقابل بین اهداف اشتغال

و دیگر اهداف اقتصادی و اجتماعی را در نظر داشته باشد، و روش‌هایی متناسب با شرایط و

عرف ملی هر کشور برگزیند.

۲ ماده

هر کشور عضو باید با این نوع روشها و در محدوده شرایط ملی خود،

(الف) اقدامات لازم را برای رسیدن به اهداف یادشده در ماده ۱، در چارچوب یک سیاست

اقتصادی و اجتماعی مناسب هماهنگ سازد؛

(ب) در صورت لزوم، تدابیر لازم را برای استقرار این برنامه‌ها و کاربست دقیق آنها اتخاذ کند.

۳ ماده

در اجرای این مقاوله‌نامه، نمایندگان اشخاص مشمول اقدامات و تدابیر فوق الذکر، و به ویژه

نمایندگان کارگران و کارفرمایان، باید مورد مشورت قرار گیرند تا حداکثر استفاده از تجربیات و

نظریات آنها به عمل آید و همکاری‌های لازم را برای تدوین و تنظیم پشتیبانی‌های مورد نیاز از

اهداف مورد نظر معمول دارند.

۴ ماده

تصویب رسمی این مقاوله‌نامه از سوی هر کشور عضو باید برای ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی

کار ابلاغ گردد.

۵ ماده

۱. این مقاوله‌نامه فقط آن کشورهای عضو سازمان بین‌المللی کار را متعهد خواهد ساخت که

تصویب‌نامه‌های رسمی‌شان از سوی مدیرکل سازمان بین‌المللی کار به ثبت رسیده باشد.

۲. این مقاله‌نامه ۱۲ ماه پس از تاریخ ثبت مصوبه‌های حداقل دو کشور عضو به وسیله مدیرکل سازمان بین‌المللی کار رسمیت خواهد یافت.

ماده ۶

مفاد این مقاله‌نامه به هیچ وجه نافی مفاد مساعدتر دیگر مقاله‌نامه‌های بین‌المللی ناظر بر کار و استخدام کارگران نخواهد بود.

ماده ۷

۱. مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید تمام اعضاي سازمان بین‌المللی کار را در جريان ثبت کلية تصويب‌نامه و فسخ‌نامه‌هایی که به مدیرکل ابلاغ می‌گردد قرار دهد.

۲. مدیرکل سازمان بین‌المللی کار، پس از آگاه ساختن کشورهای عضو از ثبت دو میں تصويب‌نامه باید تاریخ رسمیت یافتن مقاله‌نامه را نیز به آنها اطلاع دهد.

ماده ۸

مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید به موجب مفاد ماده ۱۰۲ منتشر سازمان ملل متحد، جزئیات کامل تمام تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌های ثبت شده به وسیله مدیرکل را برای ثبت به مدیرکل سازمان ملل متحد ابلاغ کند.

ماده ۹

هیئت مدیره سازمان بین‌المللی کار در هر زمانی که لازم بداند باید طی گزارشی که درباره عملکردن این مقاله‌نامه به کنفرانس عمومی ارسال خواهد داشت، ضرورت تجدیدنظر کلی یا بخشی آن را نیز در دستور کار کنفرانس بگنجاند.

ماده ۱۰

۱. در صورتی که کنفرانس پس از تجدیدنظر کلی یا بخشی این مقاله‌نامه به تنظیم مقاله‌نامه دیگری مبادرت ورزد، جز در صورتی که مقاله‌نامه جدید روشهای دیگری را مطرح کرده باشد:
(الف) تصویب مقاله‌نامه جدید به وسیله هر کشور عضو به منزله فسخ قانونی و فوری این مقاله‌نامه خواهد بود و مفاد ماده ۵ این مقاله‌نامه در مورد چگونگی رسمیت یافتن مقاله‌نامه جدید کان لم یکن تلقی خواهد شد؛

(ب) از تاریخی که مقاله‌نامه تجدیدنظر شده جدید رسمیت قانونی پیدا کند، کشورهای عضو باید به تصویب این مقاله‌نامه مبادرت ورزند.

۲. در هر حال، این مقاوله‌نامه برای هر کشور عضو که آن را به تصویب رسانده باشد، ولی مقاوله‌نامه تجدیدنظر شده جدید را به تصویب نرسانده باشد، با همین شکل و محتوای کنونی رسمیت خود را حفظ خواهد کرد.

۱۱ ماده

متون انگلیسی و فرانسه این مقاوله‌نامه به یکسان معتبر خواهند بود.

۸۷ مقاوله‌نامه شماره

مقاوله‌نامه ناظر بر آزادی اجتماعات و حمایت از حق تشکل^۱

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار،
که به دعوت هیئت‌مدیره سازمان بین‌المللی کار هفدهم ژوئن ۱۹۴۸ برای سی و ششمین
نشست خود در شهر ژنو گرد آمده است، و
با تصمیم به پذیرش بعضی پیشنهادهای مربوط به آزادی اجتماعات و حمایت از حق
تشکل که هفتمین موضوع دستور کار نشست را تشکیل می‌دهند و قید این نکته که پیشنهادهای
مذکور باید به صورت یک مقاوله‌نامه بین‌المللی درآید، و
با توجه به مقدمه اساسنامه سازمان بین‌المللی کار که اشعار می‌دارد "به رسمیت شناختن
اصل آزادی اجتماعات" باید به عنوان وسیله‌ای برای بهبود شرایط کار و استقرار صلح مورد قبول
قرار گیرد، و
با توجه به بیانیه فیلadelفیا که "آزادی بیان و اجتماعات را به عنوان اصول اساسی پیشرفت
مداوم" مورد تأکید مجدد قرار می‌دهد، و
با توجه به اینکه کنفرانس بین‌المللی کار در سی امین نشست خود اصول بنیادین مقررات
بین‌المللی کار را به اتفاق آرا مورد تصویب قرار داده است، و

۱. تاریخ رسمیت یافتن این مقاوله‌نامه: ۴ ژوئیه ۱۹۵۰

با توجه به اینکه مجمع عمومی سازمان ملل متعدد در دومین نشست خود این اصول را مورد پشتیبانی قرار داده و مقرر داشته است که سازمان بین‌المللی کارکلیه تلاش‌های ممکن را برای پذیرش یک یا چند مقاوله‌نامه بین‌المللی به عمل بیاورد، در این روز نهم ماه ژوئیه سال یکهزار و نهصد و چهل و هشت، مقاوله‌نامه زیر را که می‌توان آن را "مقاوله‌نامه آزادی اجتماعات و حمایت از حق تشکل، ۱۹۴۸" نامید به تصویب می‌رساند:

بخش اول - آزادی اجتماعی

۱ مادهٔ

هر کشور عضو سازمان بین‌المللی کار که این مقاوله‌نامه را پذیرفته باشد، اقدامات لازم را برای تأمین عملی موارد زیر به عمل خواهد آورد.

۲ مادهٔ

کارگران و کارفرمایان، بدون هرگونه تبعیض، حق آن را خواهند داشت که سازمانهای ویژه خود را ایجاد کنند و، در چارچوب مقررات سازمانهای مورد انتخاب خود، بدون هرگونه مجوز قبلی به آنها بپیوندند.

۳ مادهٔ

۱. سازمانهای کارگری و کارفرمایی باید حق آن را داشته باشند که اساسنامه‌ها و مقررات خود را تهیه و تنظیم کنند، نمایندگان خود را در آزادی کامل انتخاب کنند، امور اداری و فعالیت‌های آنها را سازماندهی نمایند و برنامه‌های آنها را نیز تعیین کنند.

۲. مقامات عمومی باید از هرگونه مداخله‌ای که موجب محدود شدن این حق گردد یا اجرای قانونی آن را با مانع رو به رو سازد، خودداری ورزند.

۴ مادهٔ

سازمانهای کارگری و کارفرمایی باید از سوی مقامات اداری منحل شوند یا به حالت تعلیق درآیند.

۵ مادهٔ

سازمانهای کارگری و کارفرمایی باید حق آن را داشته باشند که فدراسیون یا کنفراسیون تشکیل دهند یا به چنین سازمانهایی بپیوندند، و فدراسیون‌ها و کنفراسیون‌ها باید حق داشته باشند که به عضویت سازمانهای بین‌المللی کارگران و کارفرمایان درآیند.

ماده ۶

مفاد ماده‌های ۲، ۳ و ۴ فوق الذکر در مورد فدراسیون‌ها و کنفراسیون‌های کارگری و کارفرمایی نیز مصدق می‌یابند.

ماده ۷

کسب شخصیت حقوقی به وسیله سازمانهای کارگری و کارفرمایی، از جمله فدراسیون‌ها و کنفراسیون‌ها، نباید مشروط به محدودیت‌هایی شود که کاربرد مفاد ماده‌های ۲، ۳ و ۴ فوق الذکر را با مانع رویه‌رو سازد.

ماده ۸

۱. سازمانهای کارگری و کارفرمایی، مانند دیگر اشخاص یا گروههای سازمان‌یافته، باید در اعمال حقوق مندرج در این مقاوله‌نامه قوانین و مقررات موجود را رعایت کنند.
۲. قوانین موجود نباید به طور کلی یا به هنگام اجرا در تعارض با تضمین‌هایی قرار گیرند که در این مقاوله‌نامه ذکر شده است.

ماده ۹

۱. چگونگی و حد شمول تضمین‌های منظور شده در این مقاوله‌نامه به نیروهای مسلح و پلیس باید به وسیله قوانین یا مقررات ملی معین گردد.
۲. در توافق با اصل مطرح شده در بند ۸ ماده ۱۹ اساسنامه سازمان بین‌المللی کار، تصویب این مقاوله‌نامه از سوی هر کشور عضو نباید خدشهای به قوانین، پاداشها، مقررات یا موافقت‌نامه‌هایی وارد آورد که به موجب آنها اعضای نیروهای مسلح یا پلیس می‌توانند از تضمین‌های مندرج در این مقاوله‌نامه بهره‌مند گردند.

ماده ۱۰

در این مقاوله‌نامه اصطلاح "سازمان" به معنای هرگونه سازمان کارگری یا کارفرمایی است که برای پیشبرد و دفاع از منافع کارگران و کارفرمایان به وجود آمده باشد.

بخش دوم - حمایت از حق تشکل

ماده ۱۱

هر کشور عضو سازمان بین‌المللی کار که این مقاوله‌نامه را پذیرفته باشد باید کلیه اقدامات لازم و مناسب را به عمل بیاورد تا کارگران و کارفرمایان بتوانند حق تشکل را آزادانه به مرحله اجرا درآورند.

۱۲ ماده

تصویب رسمی این مقاوله‌نامه از سوی هر کشور باید برای ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ابلاغ گردد.

۱۳ ماده

۱. این مقاوله‌نامه فقط آن کشورهای عضو سازمان بین‌المللی کار را متعهد خواهد ساخت که تصویب‌نامه‌های رسمی‌شان از سوی مدیرکل دفتر بین‌المللی کار به تصویب رسیده باشد.

۲. این مقاوله‌نامه ۱۲ ماه پس از تاریخ ثبت تصویب‌های حداقل دو کشور عضو به وسیله مدیرکل دفتر بین‌المللی کار رسمیت خواهد یافت.

۱۴ ماده

مفاد این مقاوله‌نامه به هیچ‌وجه نافی مفad مساعدتر دیگر مقاوله‌نامه‌های بین‌المللی ناظر بر کار و استخدام کارگران نخواهد بود.

۱۵ ماده

۱. مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید تمام اعضای سازمان بین‌المللی کار را در جریان ثبت کلیه تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌هایی که به مدیرکل ابلاغ می‌گردد قرار دهد.

۲. مدیرکل سازمان بین‌المللی کار پس از آگاه ساختن کشورهای عضو از ثبت دومین تصویب‌نامه باید تاریخ رسمیت یافتن مقاوله‌نامه را نیز به آنها اطلاع دهد.

۱۶ ماده

مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید بر حسب مفاد ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد، جزئیات کامل تمام تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌های ثبت شده از سوی مدیرکل را برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ابلاغ کند.

۱۷ ماده

هیئت مدیره سازمان بین‌المللی کار در هر زمانی که لازم بداند باید طی گزارشی که درباره عملکرد این مقاوله‌نامه به کنفرانس عمومی ارسال می‌دارد ضرورت تجدید نظر کلی یا بخشی آن را نیز در دستور کار کنفرانس بگنجاند.

۱۸ ماده

۱. در صورتی که کنفرانس، پس از تجدیدنظر کلی یا جزئی این مقاوله‌نامه به تنظیم مقاوله‌نامه جدیدی مبادرت ورزد، جز در صورتی که مقاوله‌نامه جدید روشهای دیگری را مطرح کرده باشد:

(الف) تصویب مقاوله‌نامه جدید به وسیله هر کشور عضو به منزله فسخ قانونی و فوری این مقاوله‌نامه خواهد بود و مفاد ماده ۱۳ این مقاوله‌نامه در مورد چگونگی رسمیت یافتن

مقاوله‌نامه جدید کان‌لیکن تلقی خواهد شد؛

(ب) از تاریخی که مقاوله‌نامه تجدیدنظرشده جدید رسمیت قانونی پیدا کند، کشورهای عضو نباید به تصویب این مقاوله‌نامه مبادرت ورزند.

۲. در هر حال، این مقاوله‌نامه برای هر کشور عضو که آن را به تصویب رسانده باشد ولی مقاوله‌نامه تجدیدنظرشده جدید را به تصویب نرسانده باشد با همین شکل و محتوای کنونی رسمیت خود را حفظ خواهد کرد.

ماده ۱۹

متون انگلیسی و فرانسه این مقاوله‌نامه به یکسان معتبر خواهند بود.

۱۲۲ توصیه نامه شماره

توصیه نامه ناظر بر سیاست اشتغال

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار،
که به دعوت هیئت مدیره سازمان بین‌المللی کار، در هفدهم ژوئن ۱۹۶۴ برای چهل و
هشتمنی نشست خود در شهر ژنو گرد آمده است، و
با توجه به بیانیه فیلادلفیا که اعلام می‌دارد سازمان بین‌المللی کار ملزم است برنامه‌های
جهانی را برای پیشبرد اشتغال تمام در میان کشورهای جهان و اعتلای استانداردهای زندگی به
مرحله اجرا بگذارد، و همچنین با توجه به مقدمه اساسنامه سازمان بین‌المللی کار که پیشگیری
از بیکاری و کمکاری و نیز تأمین کارمزدهای مناسب را از وظایف آن سازمان دانسته است، و با
توجه به اینکه به موجب بیانیه فیلادلفیا سازمان بین‌المللی کار موظف است پیامد سیاستهای
اقتصادی و مالی کشورهای عضو را در زمینه سیاست اشتغال و در پرتو این هدف اساسی مورد

بررسی و نظارت قرار دهد که "تمام افراد انسانی، صرف نظر از نژاد، معتقدات یا جنسیت حق دارند هم رفاه مادی و هم توسعه معنوی خود را در شرایط آزادی و حرمت و امنیت اقتصادی و فرصت‌های برابر دنبال کنند"، و

با توجه به آنکه در اعلامیه حقوق بشر آمده است که "هر کس حق دارد که از کار مناسب و انتخاب آزادانه شغل در شرایط مناسب و مساعد برخوردار گردد و در برابر بیکاری مورد حمایت قرار گیرد"، و با یادآوری مفاد مقاوله‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌های بین‌المللی موجود در زمینه سیاست اشتغال، و به ویژه مقاوله‌نامه و توصیه‌نامه خدمات کاریابی، ۱۹۴۸، توصیه‌نامه راهنمایی تعلیمات حرفه‌ای، ۱۹۴۹، توصیه‌نامه ناظر بر تعلیمات حرفه‌ای، ۱۹۶۲ و مقاوله‌نامه و توصیه‌نامه تبعیض (شغلی و استخدامی)، ۱۹۵۸، و

با توجه به آنکه استناد و مدارک یادشده باید در چارچوب وسیع‌تر نوعی برنامه بین‌المللی ناظر بر توسعه اقتصادی بر اساس اشتغال تام، مولد و انتخاب آزادانه شغل مورد استفاده قرار گیرند، و

با توجه به این تصمیم که بعضی پیشنهادهای مربوط به سیاست اشتغال تام، مولد و انتخابات آزادانه شغل مورد تصویب قرار گیرد، و

با توجه به اینکه پیشنهادهای یادشده باید به صورت یک توصیه‌نامه بین‌المللی درآید، در این نهمین روز ماه ژوئیه سال یکهزار و نهصد و شصت و چهار، توصیه‌نامه زیر را که می‌توان آن را "توصیه‌نامه سیاست اشتغال، ۱۹۶۴" نامید مورد تصویب نهایی قرار می‌دهد:

۱. اهداف سیاست اشتغال

(۱) هر کشور عضو، به قصد ایجاد تحرک در رشد و توسعه اقتصادی، بالا بردن سطح زندگی، تأمین نیازمندی‌های نیروی انسانی آماده به کار و چیره شدن بر بیکاری و کمکاری، باید نوعی سیاست اشتغال فعال را برای پیشبرد اشتغال تام و مولد و همراه با انتخاب آزادانه شغل اعلام دارد و به مرحله اجرا بگذارد.

(۲) سیاست یادشده باید در جهت تأمین اهداف زیر به مرحله اجرا درآید:

(الف) موجود بودن کار برای تمام افراد آماده و جویای کار؛

(ب) این نوع کار باید حتی المقدور مولد باشد؛

(پ) وجود آزادی انتخاب شغل و برابری کامل فرصت‌های اشتغال برای هر کارگر متقارضی کار و آماده استفاده از مهارت‌ها و استعدادهای طبیعی‌اش در یک حرفه مناسب، صرف نظر از نژاد، رنگ، جنسیت، مذهب، معتقدات سیاسی، ریشه ملی یا منشأ اجتماعی.

(۳) سیاست یادشده باید با رعایت مرحله و سطح توسعه اقتصادی هر کشور و روابط متقابل بین اهداف اشتغال و دیگر اهداف اقتصادی و اجتماعی آن کشور تنظیم گردد و با روشهایی مناسب با شرایط و عرف ملی به مرحله اجرا درآید.

۲. اصول اساسی سیاست اشتغال

۲. اهداف سیاست اشتغال باید با وضوح کامل و به طور آشکار، و در صورت امکان به صورت آماج‌های کمی برای رشد اقتصادی و اشتغال تعیین گردد.

۳. نمایندگان رسمی سازمانهای معتبر کارگری و کارفرمایی باید برای انتخاب و تنظیم سیاست‌های مرتبط با توسعه و استفاده از ظرفیت‌های انسانی مورد مشورت قرار گیرند و به هنگام اجرای این سیاستها نیز همکاری آنها در چارچوب مفاد توصیه‌نامه مشورت‌های (صنعتی و سطوح ملی)، ۱۹۶۰، جلب گردد.

۴. (۱) سیاست اشتغال باید بر اساس بورسی‌های تحلیلی ابعاد و توزیع کنونی و آینده نیروی کار، اشتغال، بیکاری و کمکاری مدون گردد.

(۲) منابع لازم نیز باید برای گرداوری آمار و اطلاعات، تهیه گزارش‌های تحلیلی و توزیع نتایج حاصل از آنها فراهم گردد.

۵. (۱) هر کشور عضو باید اهمیت ایجاد وسایل تولید و توسعه کامل ظرفیت‌های انسانی، به عنوان مثال از طریق آموزش، تعلیمات فنی و حرفه‌ای، راهنمایی حرفه‌ای، خدمات بهداشتی و مسکن، مورد توجه قرار دهد و در ایجاد و حفظ تعادل بین هزینه‌های مرتبط با این مقاصد گوناگون کوشای بشد.

(۲) هر کشور عضو باید اقدامات لازم برای کمک به کارگران، از جمله افراد جوان و دیگر تازه‌واردان به نیروی کار را، به عمل بیاورد – به ویژه، برای یافتن شغل مناسب و مولد و همچنین در زمینه تطابق‌یابی با نیازهای متغیر اقتصاد کشور.

مقاؤله نامه شماره ۹۸

مقاؤله نامه مربوط به کاربرد اصول حق تشکل و مذاکرات جمعی^۱

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار،
که به دعوت هیئت مدیره سازمان بین‌المللی کار هشتم ژوئن ۱۹۴۹، برای سی و دومین نشست
خود در شهر ژنو گرد آمده بود، و
با اخذ تصمیم در مورد پذیرش بعضی پیشنهادهای مربوط به کاربرد اصول حق تشکل و
مذاکرات جمعی، که چهارمین موضوع دستور کار نشست را تشکیل می‌داد، و
با این تصمیم که پیشنهادهای مذکور باید به صورت یک مقاؤله نامه بین‌المللی درآید،
در این نخستین روز ماه ژوئیه سال یکهزار و نهصد و چهل و نه، مقاؤله نامه زیر را که می‌توان آن
را "مقاؤله نامه حق تشکل و مذاکرات جمعی، ۱۹۴۹" نامید به تصویب می‌رسانند:

۱ ماده

۱. کارگران باید از حمایت مناسب در برابر اقدامات و تعیین‌های ضد تشکل در زمینه کار و حرفة خود بپرخوردار باشند.
۲. این حمایت به ویژه در موارد زیر حائز اهمیت است:
  - (الف) مشروط ساختن استخدام کارگر به عدم عضویت در اتحادیه‌های کارگری یا لغو عضویت خود در این گونه اتحادیه‌ها
  - (ب) اخراج کارگر یا وارد آوردن زیانهای دیگری به او به دلیل عضویت وی در اتحادیه یا مشارکت در فعالیت‌های اتحادیه در خارج از ساعت کار، یا با اجازه کارفرما در ساعت کار.

۱. تاریخ رسمیت یافتن این مقاؤله نامه: ۱۹۵۱ ژوئیه

۲ ماده

۱. سازمانهای کارگری و کارفرمایی باید از حمایت مناسب در برابر هر نوع مداخله یکدیگر یا دیگر اعضا یا کارگزاران مؤسسه یا ادارات دست‌اندرکار برخوردار گردند.

۲. به ویژه، اقداماتی که به قصد قرار دادن سازمانهای کارگری تحت تسلط کارفرما یا سازمانهای کارفرمایی به عمل می‌آید، و همچنین پشتیبانی مالی یا غیرمالی از سازمانهای کارگری به قصد کنترل آنها به وسیله کارفرمایان یا سازمانهای کارفرمایی باید به عنوان مصاديق کامل مداخله، به معنایی که در این ماده آمده است، مورد نفی و نهی قرار گیرند.

۳ ماده

در صورت لزوم دستگاه ویژه‌ای متناسب با شرایط ملی باید برای تضمین و رعایت حق تشکل، به نحوی که در ماده پیشین آمده است، به وجود آید.

۴ ماده

در صورت لزوم اقدامات متناسب با شرایط ملی باید برای تشویق، پیشبرد، توسعه و کاربرد مذاکرات جمعی بین سازمانهای کارگری و کارفرمایی، به منظور تنظیم شرایط و مقررات استخدام از طریق توافق‌های جمعی به عمل آید.

۵ ماده

۱. قوانین یا مقررات ملی باید مشخص سازند که تضمین‌های مندرج در این مقاوله‌نامه تا چه حد باید در مورد نیروهای مسلح و پلیس به اجرا درآید.

۲. در توافق با اصل مشروحه در بند ۸ ماده ۱۹ از اساسنامه سازمان بین‌المللی کار، تصویب رسمی این مقاوله‌نامه از سوی هر کشور عضو باید خدشه‌ای به قوانین، پاداش‌ها، آداب و رسوم یا مقرراتی وارد سازد که به موجب آنها اعضای نیروهای مسلح یا پلیس از حقوق و شرایطی متناسب با مقاد این مقاوله‌نامه برخوردار می‌گردند.

۶ ماده

این مقاوله‌نامه شامل حال کارمندان شاغل در ادارات دولتی نمی‌شود، ولی نباید هیچ‌گونه خدشه و زیانی به حقوق یا وضع استخدامی آنها وارد سازد.

ماده ۷

تصویب رسمی این مقاوله‌نامه از سوی هر کشور عضو باید برای ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ابلاغ گردد.

ماده ۸

۱. این مقاوله‌نامه ۲ ماه پس از تاریخ ثبت مصوبه‌های حداقل ده کشور عضو به وسیله مدیرکل سازمان بین‌المللی کار رسمیت خواهد یافت.

۲. این مقاوله‌نامه فقط آن کشورهای عضو را متعهد می‌سازد که تصویب‌نامه‌ها یشان از سوی مدیرکل سازمان بین‌المللی کار به ثبت رسیده باشد.

۳. پس از این تاریخ، مقاوله نامه ۱۲ ماه بعد از تاریخ تصویب آن به وسیله هر کشور عضو لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۹

۱. هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را به تصویب رسانده باشد می‌تواند پس از گذشت ده سال از تاریخ رسمیت یافتن اولیه و ثبت آن به وسیله مدیرکل سازمان بین‌المللی کار به فسخ آن مبادرت ورزد. این فسخ نباید زودتر از یک سال پس از ثبت آن به مرحله اجرا درآید.

۲. هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را به تصویب رسانده باشد و در ظرف یک سال پس از گذشت دوره ده‌ساله ذکر شده در بندهای پیشین از حق خود برای فسخ آن استفاده نکند، برای مدت دو سال دیگر به آن متعهد خواهد ماند و پس از آن خواهد توانست این مقاوله‌نامه را پس از گذشت هر دوره ده‌ساله تحت شرایطی که در این ماده آمده است فسخ کند.

ماده ۱۰

۱. مدیر سازمان بین‌المللی کار، باید تمام اعضای سازمان بین‌المللی کار را در جریان ثبت کلیه تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌هایی که به مدیرکل ابلاغ می‌گردد قرار دهد؛

۲. مدیرکل دفتر بین‌المللی کار، پس از آگاه ساختن کشورهای عضو از ثبت دومین تصویب‌نامه، باید تاریخ رسمیت یافتن مقاوله‌نامه را نیز به آنها اطلاع دهد.

۱۱ ماده

مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید به موجب مفاد ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد، جزئیات کامل تمام تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌های ثبت شده به وسیله مدیرکل را برای ثبت به مدیرکل سازمان ملل متحد ابلاغ کند.

۱۲ ماده

هیئت مدیره سازمان بین‌المللی کار در هر زمان که لازم بداند باید طی گزارشی که درباره عملکرد این مقاوله‌نامه به کنفرانس عمومی ارسال می‌دارد، ضرورت تجدیدنظر کلی یا بخشی آن را نیز در دستور کار کنفرانس بگنجاند.

۱۳ ماده

۱. در صورتی که کنفرانس پس از تجدیدنظر کلی یا بخشی این مقاوله‌نامه به تنظیم مقاوله‌نامه دیگری مبادرت ورزد، جز در صورتی که مقاوله‌نامه جدید روش دیگری را مطرح کرده باشد:

(الف) تصویب مقاوله‌نامه جدید به وسیله هر کشور به متزله فسخ قانونی و فوری این مقاوله‌نامه خواهد بود و مفاد ماده نهم این مقاوله‌نامه در مورد چگونگی رسمیت یافتن مقاوله‌نامه جدید کان لم یکن تلقی خواهد شد؛

(ب) از تاریخی که مقاوله‌نامه تجدیدنظر شده رسمیت قانونی پیدا کند، کشورهای عضو باید به تصویب این مقاوله‌نامه مبادرت ورزند.

۲. در هر حال این مقاوله‌نامه برای هر کشور عضو که آن را به تصویب رسانده باشد ولی مقاوله‌نامه تجدیدنظر شده جدید را به تصویب نرسانده باشد، با همین شکل و محتوای کنونی رسمیت خود را حفظ خواهد کرد.

۱۴ ماده

متون انگلیسی و فرانسه این مقاوله‌نامه به یکسان معتبر خواهند بود.

مقاؤله نامه شماره ۹۹

مقاؤله نامه مربوط به طرز تعیین حداقل دستمزد در کشاورزی^۱

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار،
که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در نهم ژوئن ۱۹۵۱ برای سی و چهارمین نشست
خود در شهر ژنو گرد آمده است، و
با تصمیم در پذیرش بعضی پیشنهادهای مربوط به طرز تعیین حداقل دستمزد در کشاورزی
که هشتاد و هشتین موضوع دستور کار نشست را تشکیل می‌داد، و
با مقرر داشتن اینکه پیشنهادهای مذکور به صورت یک مقاؤله نامه بین‌المللی درآید، در این
بیست و هشتاد و هشتین روز ماه ژوئن سال یک‌هزار و نهصد و پنجاه و یک، مقاؤله نامه زیر را که می‌توان آن
را "مقاؤله نامه تعیین حداقل دستمزد (کشاورزی)، ۱۹۵۱" نامید مورد تصویب قرار می‌دهد:

ماده ۱

۱. هر کشور عضو سازمان بین‌المللی که این مقاؤله نامه را به تصویب می‌رساند، متعهد می‌شود
دستگاه مناسبی برای تعیین میزانهای حداقل دستمزد در مؤسسات کشاورزی و مشاغل وابسته
ایجاد کند.

۲. هر کشور عضو که این مقاؤله نامه را به تصویب می‌رساند، پس از مشورت با معتبرترین
سازمانهای کارگری و کارفرمایی مربوطه، در صورتی که وجود داشته باشد، آزاد خواهد بود
مشخص کرد که حداقل دستمزدهای ذکر شده در بند پیشین در کدام مؤسسات، بنگاهها یا مشاغل
موجود لازم‌الاجرا خواهد بود.

۳. مقامات صلاحیت‌دار می‌توانند کاربرد تمام یا بخش‌هایی از مفاد این مقاؤله نامه را در مورد
گروههای معینی از افراد، مانند اعضای خانواده کارگران کشاورزی تحت استخدام خود به اجرا
در نیاورند.

۱. تاریخ رسمیت یافتن این مقاؤله نامه: ۲۳ اوت ۱۹۵۳

مادهٔ ۲

۱. در صورتی که قوانین یا مقررات، توافق‌های جمعی یا حکمیت‌های رایج، پرداخت تمام یا بخشی از دستمزدها را به صورت جنسی مجاز می‌شمارند و این گونه پرداخت‌ها به طور متعارف قابل قبول یا مطلوب شناخته می‌شود، تمام یا بخشی از دستمزدها را می‌توان به همین طرز پرداخت.
۲. در صورتی که پرداخت تمام یا بخشی از دستمزدها به صورت جنسی مجاز شمرده شود، اقدامات لازم باید به عمل آید تا
  - (الف) اینگونه پرداخت‌های جنسی متناسب با نیازها و منافع کارگر و خانواده او باشد؛ و
  - (ب) ارزش این گونه پرداخت‌ها منصفانه و معقول باشد.

مادهٔ ۳

۱. هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را تصویب می‌کند، باید آزاد باشد که در چارچوب شرایط ذکر شده در بندهای زیرین، ماهیت و شکل دستگاه تعیین حداقل دستمزدها و روش‌های عملیاتی آن را انتخاب کند.
۲. پیش از تصمیم‌گیری نهایی، مشورت‌های مقدماتی با معتبرترین سازمانهای کارگری و کارفرمایی، و همچنین با دیگر اشخاصی که به سبب نوع شغل یا وظایف خود صاحب‌نظر شناخته می‌شوند، ضرورت خواهد داشت.
۳. کارفرمایان و کارگران مربوطه باید در عملیات تعیین حداقل دستمزدها سهیم باشند، یا مورد مشورت قرار گیرند. حدود و چگونگی این مشورت‌ها را قوانین یا مقررات ملی تعیین خواهد کرد، ولی در هر حال برابری کامل باید برای همه دست‌اندرکاران برقرار باشد.
۴. میزان حداقل دستمزدهای تعیین شده باید کارفرمایان و کارگران را چنان متعهد و ملزم سازد که به هیچ‌وجه مورد کسر و خدشه قرار نگیرد.
۵. مقامات صلاحیت‌دار می‌توانند در صورت لزوم پاره‌ای از موارد استثنایی را از شمول حداقل دستمزدهای تعیین شده خارج سازند، به نحوی که بعضی از کارگران معلوم ذهنی یا جسمی از فرصت‌های اشتغال محروم نمانند.

۴ ماده

۱. هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را به تصویب می‌رساند باید اقدامات لازم را به عمل بیاورد تا اطمینان حاصل گردد که کارفرمایان و کارگران مربوطه به حداقل اطلاعات موجود درباره حداقل دستمزدهای تعیین شده در محل دسترسی دارند و دستمزدهای پرداختی به هیچ‌وجه کمتر از میزان تعیین شده نیستند. اقدامات یادشده ممکن است شامل عملیاتی باشند مانند سرپرستی، نظارت و، در صورت لزوم، مجازات‌های مناسب با شرایط موجود در کشاورزی کشور مربوطه.

۲. هر کارگری که مشمول حداقل دستمزد تعیین شده است، و دستمزدهای کمتر از میزانهای تعیین شده دریافت می‌دارد، باید بتواند مبالغ کسرشده از دستمزد قانونی خود را از طریق رجوع به دستگاه‌های قضایی یا دیگر دستگاه‌های صلاحیت دار، در ظرف مهلت مقرر از سوی قوانین یا مقررات ملی دریافت دارد.

۵ ماده

هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را به تصویب می‌رساند باید در هر سال گزارش مبسوطی شامل روشها و نتایج کاربرد عملیات تعیین حداقل دستمزد و، به طور خلاصه، مشاغل و شمار تقریبی کارگران تحت پوشش، میزان حداقل دستمزدهای تعیین شده، و دیگر نکات مهم مربوط به حداقل دستمزدها را برای سازمان بین‌المللی کار ارسال دارد.

۶ ماده

این مقاوله‌نامه شامل کارمندان شاغل در ادارات یا مؤسات دولتی نمی‌شود، ولی نباید هیچ‌گونه خدشه و زیانی به حقوق یا وضع استخدامی آنها وارد سازد.

۷ ماده

تصویب رسمی این مقاوله‌نامه از سوی هر کشور عضو باید برای ثبت به مدیرکل سازمان بین‌المللی کار ابلاغ گردد.

۸ ماده

۱. این مقاوله‌نامه ۱۲ ماه پس از تاریخ ثبت مصوبه‌های حداقل دو کشور عضو به وسیله مدیرکل سازمان بین‌المللی کار رسمیت خواهد یافت.

۲. این مقاوله‌نامه فقط آن کشورهای عضو را متعهد می‌سازد که تصویب‌نامه‌ها یشان از سوی مدیرکل سازمان بین‌المللی کار به ثبت رسیده باشد.

۳. پس از این تاریخ، مقاوله‌نامه ۱۲ بعد از تاریخ تصویب آن به وسیله هر کشور عضو لازم‌الاجرا خواهد بود.

۹ مادهٔ

۱. هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را به تصویب رسانده باشد می‌تواند آن را پس از گذشت ده سال از تاریخ رسمیت یافتن اولیه و ثبت آن به وسیله مدیرکل سازمان بین‌المللی کار به فسخ آن مبادرت ورزد. این فسخ نباید زودتر از یک سال پس از ثبت آن به مرحله اجرا درآید.

۲. هر کشور عضو که این مقاوله‌نامه را به تصویب رسانده باشد و در ظرف یک سال پس از گذشت دوره ده ساله ذکر شده در بند پیشین از حق خود برای فسخ آن استفاده نکند، برای مدت ده سال دیگر به آن متعهد خواهد ماند و پس از آن خواهد توانست این مقاوله‌نامه را پس از گذشت هر دوره ده ساله، تحت شرایطی که در این ماده آمده است، فسخ کند.

۱۰ مادهٔ

۱. مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید تمام اعضای سازمان بین‌المللی کار را در جریان ثبت کلیه تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌هایی که به مدیرکل ابلاغ می‌گردد قرار دهد.

۲. مدیرکل سازمان بین‌المللی کار، پس از آگاه ساختن کشورهای عضو از ثبت دومین تصویب‌نامه، باید تاریخ رسمیت یافتن مقاوله‌نامه را نیز به آنها اطلاع دهد.

۱۱ مادهٔ

مدیرکل سازمان بین‌المللی کار باید به موجب مفاد ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد، جزئیات کامل تمام تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌های ثبت شده به وسیله مدیرکل را برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ابلاغ کند.

۱۲ مادهٔ

هیئت‌مدیره سازمان بین‌المللی کار در هر زمان که لازم بداند باید طی گزارشی که درباره عملکرد این مقاوله‌نامه به کنفرانس عمومی ارسال می‌دارد، ضرورت تجدید نظر کلی یا بخشی آن را نیز در دستور کار کنفرانس قرار دهد.

۱۳ ماده

۱. در صورتی که کنفرانس، پس از تجدیدنظر کلی یا بخشی در این مقاوله‌نامه به تنظیم مقاوله‌نامه دیگری مبادرت ورزد، جز در صورتی که مقاوله‌نامه جدید روش دیگری را مطرح کرده باشد:

(الف) تصویب مقاوله‌نامه جدید به وسیله هر کشور به منزله فسخ قانونی و فوری این مقاوله‌نامه خواهد بود و مفاد ماده نهم این مقاوله‌نامه در مورد چگونگی رسمیت یافتن مقاوله‌نامه جدید کان لم یکن تلقی خواهد شد؛

(ب) از تاریخی که مقاوله‌نامه تجدیدنظر شده رسمیت قانونی پیدا کند، کشورهای عضو نباید به تصویب این مقاوله‌نامه مبادرت ورزند.

۲. در هر حال، این مقاوله‌نامه برای هر کشور عضو که آن را به تصویب رسانده باشد، ولی مقاوله‌نامه جدید را به تصویب نرسانده باشد، با همین شکل و محتوای کنونی رسمیت خود را حفظ خواهد کرد.

۱۴ ماده

متون انگلیسی و فرانسه این مقاوله‌نامه به یکسان معتبر خواهند بود.